

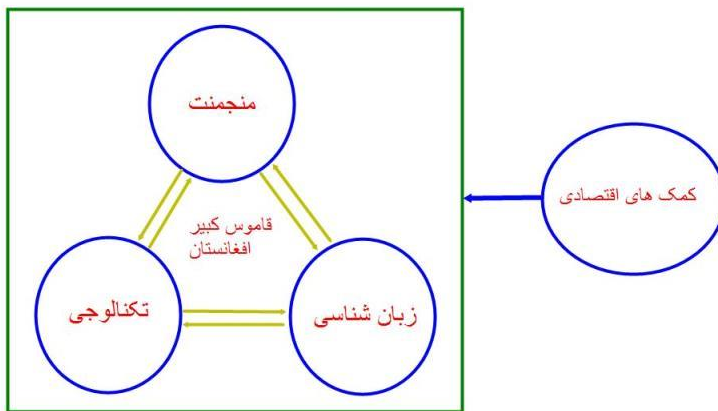
۲۰۱۶/۰۱/۰۸

قیس کبیر و صالحه واصل

قاموس کبیر افغانستان، طرح تخنیکي و چند نکته نظر های قابل توجه

بعد از تدقیق و تحقیق عمیق از حالت زار موجود زبان دری در افغانستان و احتیاجات حتمی مردم افغان در این عرصه، به این نتیجه رسیدیم که افغانان در حال حاضر بیشتر از همه چیز به یک قاموس زبان جامع که محتوای آن مرفوع کننده احتیاجات زبانی مردم باشد، ضرورت دارد. به اساس همین اصل ایجاد یک طرح اساسی که دارای سه جزء اصلی (علم زبان شناسی، منجمنت یا مدیریت و تکنالوجی) و یک جزء فرعی (تمویل و کمک های اقتصادی) می باشد برای آغاز این پروژه حتمی دانسته شده، تهیه شد.

در شکل ذیل شما سه جزء اصلی و یک جزء فرعی و روابط آنها را با یک دیگر مشاهده نموده می‌توانید. اجزاء اصلی که در حقیقت نمایندگی از یک گروپ مینمایند، ارتباط دو جانبه (داد و ستد) با همدیگر داشته و همیشه با هم در تماس و ارتباط می باشند. این ارتباطات ضروری نیست که مربوط و منوط به یک شهر و یا یک مملکت باشد بلکه از طریق دنیای مجازی تخنیک، این ارتباطات

در سراسر دنیا قائم شده می‌تواند و ایندم هم قائم شده است که همه دست به دست هم داده برای رفع این مایحتاج ملی کار دسته جمعی نموده و همه را برای این منفعت ملی دخیل ساخته است.

اما جزء فرعی پروژه که شامل کمک های اقتصادی می شود، ارتباط یک جانبه دارد که می‌تواند اکثریت مردم افغان و افراد علاقه مند به این پروژه را در بر بگیرد.

لازم می بینیم تا برای درک بهتر و وضاحت بیشتر درین بخش هر سه جزء اصلی این پروژه را شرح داده، نشان دهیم که هدف ازین اجزاء چه بوده و مرام ما در انجام آن برای رفع مشکلات زبانی در تکنالوجی برای ساختن یک قاموس چگونه می باشد.

تکنالوجی: انکشاف تکنالوژی اطلاعاتی چنان سریع در حال پیشرفت است که اگر ما تنها انکشاف پنج سال گذشته را با امروز مقایسه کنیم، می بینیم که تصور پیشرفت پنج سال آینده را برای ما ناممکن می سازد. به همین منوال تنظیم یک قاموس تنها به شکل فزیک و کتبی طی سالیان متوالی هم که دسترسی آن از طریق انترنت ناممکن باشد، دیگر ارزشی نداشته، ضیاع وقت است. ازین جهت تیم کاری ما از اسباب و لوازم کاری امروزی که در دسترس ما قرار دارد، عصری ترین آن ها را انتخاب کرده که شامل بخش های فوق می باشد:

- "مایکروسافت ویندوز ۲۰۱۲ سرور استندرد" منیث آپریتنگ سیستم
- انترنت انفارمیشن سرور منیث وب سرور (Internet Information Server)
- شیرپاینت فونڈیشن سرور (Share Foundation Server) منیث سرویس کننده سرور برای آفیس مجازی که در آن همه در یکجا از هر نقطه دنیا کار کرده بتوانند.
- مایکروسافت ایس کو ال سرور (MS SQL Server) منیث داتابیس سرور جهت منجمنت و حفظ لغات و اصطلاحات، تلفظات و غیره

د پائو شمیره: له ۱ تره

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

پادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکي په خير و لولئ

- ویزول استدیو (Visual Studio ۲۰۰۸) منیث سافتویر پلتفورم برای انکشاف سافتویر تحت زبان پروگرامینگ (C-Sharp)، که با گرفتن لغت از کلاینت، داتابیس ها را جست و جو نموده و نتیجه را برای کلاینت می فرستد.

- انکشاف یک وبسایت ابتدائیه برای مشتری که کلمات را جست و جو می نماید. درین وبسایت لغت یا کلمه مورد نظر داده شده، به سرور مربوط جهت جست و جو فرستاده می شود. سافتویر انکشاف داده شده در (C-Sharp)، لغت مربوطه را دریافت نموده، در همه دیتابیس های موجود که هر کدام در حقیقت یک دکشنری یا لغتنامه است، پالیده و معلومات لازم را در ارتباط با کلمه مورد نظر پیدا نموده، نتیجه را برای مشتری می فرستد.

- زبان های JavaScript و یا Java برای انکشاف عکس العمل ها در کمپیوتر کلاینت یا مشتری...

البته نا گفته نباید گذاشت که این بخش ها هر کدام توسط یک شخصی که در همان ساحه تخصص داشته باشد به پیش می رود، قسمیکه ما و شما همه واقفیم هیچگاهی چنین نبوده که در یک علم که دارای رشته های مختلف است یک نفر در همه رشته ها تخصص داشته باشد و همه چیز را بداند. به طور مثال اگر از طبابت بگوئیم، درست است که در شروعات به صورت عمومی طب معالجوی در پوهنتون خوانده میشود، اما بعد از دو یا سه سال رشته ها مشخص شده هر کسی رشته ای را انتخاب میکند و در همان رشته تخصص می گیرد، مثل گوش و گلو، قلب، جراحی وغیره.

سیستم

(Backup)

یک اپ یا نگهداشت مواد دست داشته یا (Data) عبارت از یک سیستمی است که تمام معلومات به طور مثال همین چندین هزار لغتی که ما در دیتابیس ها درج و ثبت کرده ایم، آنها را در یک موضع دیگر حفظ میکند که اگر کدام وقتی از طرف کسی این سیستم مورد حمله و تجاوز قرار بگیرد، تمام معلومات نزد ما درین سیستم حفظ است و ما میتوانیم آنها دوباره شامل دیتابیس سازیم. البته این سیستم قسمی کار میکند که در یک زمان معین پروگرام شده به وسیله (window's powershell) ویندوز پاور شل تمام لغات و معلوماتی که در آن دیتابیس تازه درج گردیده به شکل اتوماتیک در همان سیستم ذخیره یا نگهداشت می گردد.

گزارش کتبی

گزارش است برای وضاحت در افهام سیستم کاری پروژه، برای افرادی که میخواهند ازین پروژه استفاده نمایند و هم برای نسل های آینده ای که اگر خواسته باشند آنها انکشاف و توسعه بیشتر بدهند.

Apps Programing

یکی از ضروریات عینی که در همچو پروژه حتمی و لازمی دانسته میشود باز بودن آن برای پذیرش سیستم های (Smartphones) موبایل، (PC-Tablets) پی سی تابلت، (E-reader) ای ریدر وغیره است.

• زبان شناسی

دشواری های زبان دری در کل چند بعدیست و تطابق آن با بازسازی در تکنالوجی مشکلات اضافه تر دیگری را بوجود می آورد. زبان دری علاوه بر ترکیباتی که از زبان های مختلف مانند عربی، انگلیسی، لاتین، فرانسوی، ترکی وغیره دارد که به اساس وامگیری لغات از زبان های دیگر جهان صورت گرفته است، شدیداً تحت تهاجم فرهنگی همسایگان هم قرار دارد. استفاده از دستور زبان اصلی لغات به وام گرفته شده، اکثراً در نوشتار زبان دری مراعات نمی گردد، زیرا این لغات مثلاً اگر زبان عربی را مثال آوریم بسیاری از لغات عربی که در زبان دری مدغم گردیده جمع آن و یا گردان آن به حساب دستور زبان دری صورت می گیرد که اکثراً اشتباه است. اما این غلط مشهور فعلاً در بسیاری جهات از جانب مردم ما قبول شده است. همچنان استعمال اعراب خاصناً در تلفظ کلمات مشکلات بسیار جدی را در تکنالوجی ایجاد میکند در حالیکه در زبان ما رول بسی عمده ای را بازی میکند. روی این ملحوظ تیم کاری افغان جرمن آنلاین با ایجاد این پروژه خواسته است همین مشکلات را به کمک دانشمندان متخصصی که وعده همکاری تخصصی شان را گرفته ایم ولی تا فعلاً با آنها شناخت مستقیم نداریم مطمئنیم که این بزرگواران در عرصه زبان شناسی ما را از اندوخته های علمی شان بهره مند ساخته راهنمایی می نمایند. با آنکه از

د پانو شمیره: له ۲ تره

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

پادونه: دلیکنی دلیکنیزی بنی پازوالی د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولی

شروع کار تا الحال ما توانسته ایم به صورت نسبی تیم کاری ما را که در یک مثلثی که برای قاموس حتمی شمرده میشود؛ تنظیم کنیم، اما؛ چون کار کار ملی و منفعت منفعت ملی و کار دسته جمعی است ازین سبب این پروژه به حد اکثر این دانشمندان ضرورت اشد داشته میخواد هر کسی که توانایی اش را درین ساحه کافی می بیند، آزادانه خودش را با ایمیل داده شده در ذیل معرفی نموده بخشی را که فکر میکند میتواند راهنمایی کند برای ما بنویسد تا ما با آنها طرق و روش های کاری ما را توضیح نمائیم. (info@afghan-german.de)

● منجمنت یا مدیریت:

منجمنت از دو کلمه یونانی (Manage) یعنی تنظیم نمودن و Men یعنی افراد گرفته شده که در کل معنی تنظیم و اداره افراد را افهام میکند. (ماری پارکرفولیت) مدیریت یا منجمنت را «هنر انجام دادن کار توسط دیگران» تعریف کرده است. اما در فرانسه مدیریت یا منجمنت را، راه اندازی، هدایت و نظارت گفته اند، که مفهوم کنونی آن راهنمایی و رهبری کردن پروژه کاری یک پروژه یا سازمان می باشد که انکشاف و توسعه نیروی کاری و سازماندهی منابع بشری، منابع مالی، منابع محسوس و غیر محسوس را در بر می گیرد.

موجودیت یک مدیر یا منیجر در اداره ای یک پروژه جزء حتمی و اساسی مدیریت می باشد که در نقش کارگردان و یا اداره کننده، مسؤولیت انتظام عملکرد و فعالیت های تیم کاری آن پروژه و یا سازمان را عهده دار میباشد. کار بنیادی مدیریت هر پروژه به اساس پلانگذاری و طرح طرح سیستماتیک آغاز میشود که طی سه دوره اكمال می گردد.

یک دوره کوتاه مدت یا مرحله امتحانی.

دو دوره وسطی،

سه دوره دراز مدت که دوره تکمیلی هم نامیده شده است.

کار پروژه «قاموس کبیر افغانستان» هم به همین اساس بنیان گذاری شده که دارای پلان طرح شده و طرح تخنیکی خاص خودش بوده و مراحل متذکره را طی میکند. در مرحله نخست که اكمال ۲۵% درج لغات است با تمام جزئیات آن، پروژه می رود به یک دوره امتحانی که این دوره یا مرحله علاوه بر اصلاح کاری اساسی، اضافات اندوخته های علمی دانشمندان را که درین دوره به ما پیشنهاد خواهد گردید در بر میداشته باشد.

بعد از اتمام دوره نخستین دوره و یا مرحله وسطی آغاز میگردد، یعنی قاموس امکانات این را پیدا میکند که مردم از آن آنلاین استفاده کنند، در حالیکه درج لغات و معانی و جزئیات دیگر آن هنوز هم از طرف تیم کاری پروژه و افراد دیگر ادامه دارد. همزمان با درج لغات، در انکشاف اپس (Apps) مبادرت ورزیده، میکوشیم امکانات استفاده ازین قاموس را در سمارت فون ها و پی سی تابلت ها مهیا سازیم.

دوره اكمالی و یا مرحله سوم نسبتاً دراز مدتی است که با تماس با اشخاص با صلاحیت و صلاحیت که ارزش این زحمات را میدانند و علاقه و دلچسپی شان هم که شرط اول است، به شکل تحفه با کاپی رایب منحصر به افراد بنیان گذار پروژه و با تمام معلومات و گزارش تخنیکی آن اهداء خواهد گردید تا بعد از ما جوانانی که علاقه مند پیشبرد آن باشند به کار انکشاف آن ادامه دهند.

نکته نظر های قابل توجه:

با مطالعه شرح مسئله در بالا شما مشاهده نمودید که ایجاد یک قاموس شناخت بیش از حد ضرورت دارد، تا به صورت علمی و تخنیکی بیرون داده شده بتواند. که در صورت نبود شناخت (know how) برای همیشه یک تصور خیالی و یک آرزو باقی خواهد ماند. همه می دانند که خواستن به معنی توانستن نیست، مثلاً تنها دانستن زبان انگلیسی برای امریکا رفتن کافی نیست، برای رسیدن به امریکا، به پول، طیاره، پاسپورت، و یا امکانات سفر در کشتی ضرورت است، در کنار آن به پیلوت، کپیتان، و... و... ده ها وسیله و واسطه دیگر که به هدف امریکا رفتن برسیم ضروری پنداشته می شود.

اینجانب با آقایان محترم نگارگر، محترم عباسی، محترم بارز، محترم سدید و امثالهم که با تردید زیاد به این پروژه می بینند و حتی جناب عباسی از انتهای تمسخر بر این قاموس و نام این قاموس طنز نوشته بودند، تفاهم داشته میتوانم. زیرا در آغاز ما خود هم اكمال پروژه را با امکانات دست داشته ما در آن هنگام، خیلی ها مشکل و حتی ناممکن می پنداشتیم، به آن حدی که تا چندین شب خواب از چشمان ما پریده بود و خود ما را بیش از حد ناتوان احساس میکردیم،

د پانو شمیره: له ۳ تره

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلپیکنی د لیکنیزې ښې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولی

اما مقاله محترم مسعود فارانی که نوید آغاز کار این پروژه را میداد، و انرجی پشتیبانی و علاقه بی حد خانم واصل به آغاز این پروژه، وسیله تحرک این احساس و تشویق ما گردید که به پایستیم و کارها و طرح تکنیکی آن را تنظیم کنیم. همچنان حمایت و پشتیبانی داکتر صاحب هاشمیان به دل پری و انرجی مثبت ما افزود. امروز ازین شخصیت های نیک اندیش که دوستان و همکاران هم هستیم ممنون و متشکریم که همکاری شان سبب شد، تا امروز روزنه درخشان نوری را در یک تونل تاریک مشاهده کنیم.

متعاقباً بعد از تدقیق و تحقیق زیاد توانستیم مقاله ای را که به اساس دو دلیل ذیل به نام (قاموس کبیر افغانستان) مسمی گردیده است بیرون دهیم.

- رهایی از اختصاص قاموس به یک زبان ملی دری (یعنی نخواستیم این قاموس مختص به یک زبان باشد زیرا هدف عمده ما وحدت ملی و وحدت زبانی مردم ما میباشد. لهذا تصمیم بر آن شد که اسم آنرا از «قاموس زبان دری» بعد از کسب اکثریت آرای تیم کاری پروژه به «قاموس کبیر افغانستان» که قاموس جامع و بزرگ افغانستان معنی میدهد تعویض کنیم. بدون شک تیم کاری پروژه زحمات خستگی ناپذیر و شباروز مسؤول تکنیکی این قاموس را هم در کار این پروژه مد نظر گرفته، قاموس را نامگذاری نمودند.

- این قاموس تنها به زبان مکالموی منحصر نیست بلکه بخش های علمی و مسلکی را نیز در خود شامل دارد. یعنی قاموس در کل به دو بخش «زبانی» و «علمی و مسلکی» تقسیم می گردد، که بخش علمی و مسلکی آن تا فعلاً شامل کلمات علمی و تخصصی مربوط به بخش های اقتصاد، جیولوجی، زراعت، تکنالوجی، تشکیلات نظامی و دولتی میباشد. خوشبختانه در حال حاضر کلمات تخصصی این بخش ها توسط استادان فاکولته های ادبیات و اقتصاد و زمین شناسی و غیره درج و تکمیل میگردد. بخش پشتوی قاموس را هم یکی از دانشمندان پشتو زبان عهده دار است که ما قلباً ممنون شان هستیم.

در مقاله قبلی که در بالا تذکر داده شد، پلان کاری و یا طرح تکنیکی کار پروژه را توضیح و تشریح کرده در نظر سنجی گذاشتیم تا تمام افغانهای که خصوصاً علاقه و دلچسپی بر این اقدام و این پروژه دارند برای بهبود کارها نظرات، راهنمایی ها و انتقادات سازنده شان را بنویسند، تا ما با استفاده از آن در انکشاف و توسعه کارهای این پروژه بهره مند شده از آن استفاده اعظم ببریم. این عمل ما منتج به دو خاصه شد، یکی تشویق و تصدیق یک تعداد زیاد هموطنان دلسوز و فرهنگ دوست ما که اضافه تر از تعدادی را که ما در نظر داشتیم به ما در کنار حمایت و پشتیبانی شان اعلام همکاری کردند و فعلاً هم بسیار فعالانه با ما همکاری اند و دیگر با تأسف یک تعداد تنگ نظرانی که به جای پیشنهادات و انتقادات سازنده و راهنمون، کنایات، و جملات بسیار کوبنده و تحقیر کننده و زننده داشتند، که اگر ما کم همت میبودیم به زودترین فرصت میتوانست ما را از کار و کرده ما پشیمان ساخته و کارها را به رکودت مواجه سازد.

بعضی از دوستان مانند محترم هاشم سدید مدعی اند که در حدود چهار سال قبل این پیشنهاد را در وبسایت خود شان به نمایش گذاشته بودند اما داکتر صاحب هاشمیان به آن توجه نکرده است و این دلیلی بوده که ایشان نتوانستند به ایجاد همچو قاموسی موفق شوند. در حالیکه اگر آنها بخش منجمنت همین پروژه را در بند بالایی این بند یا پراگراف مطالعه نمایند، تنها موجودیت زبان شناسی برای همچو قاموسی با این عظمت و وسعت هرگز کافی نمی تواند باشد، قسمی که همه در مقالات قبلی ما هم مطالعه فرموده اند، این پروژه مبنی بر یک مثلث که اساسات طرح کاری آن را تشکیل میدهد، ضرورت دارد یعنی، (زبان شناسی، منجمنت سیستماتیک و تکنالوجی) که در کنار آن اساس فرعی که عبارت از بخش مالی پروژه است، هم نقش معین خود را در زمینه بازی میکند.

چند ماه قبل در آغازین روزهای ایجاد قاموس میرمن و هاب واصل طی یکی از نوشته هایش در ارتباط با کارهای پروژه «قاموس کبیر افغانستان» از محترمین خلیل الله معروفی، محترم ولی احمد نوری و محترم هاشم سدید، دوستانه خواهش و تقاضاء نموده بود که با گذشت از همه سوء تفاهات میتوانند با تیم کاری این پروژه همکاری نموده و مسؤولیت ترجمه انگلیسی «فرهنگ دری - انگلیسی نگهت» را مستقلانه به عهده بگیرند. اما؛ با تأسف از این سه بزرگوار ما کوچکترین عکس العملی دیده نشد. در همین اواخر با وجود صد ها و هزاران دو و دشنامی که طی این شش ماه توسط جناب معروفی و هاشم سدید نثار داکتر صاحب هاشمیان شده بود و هنوز هم می شود، باز هم داکتر صاحب هاشمیان با حوصله مندی و بزرگواری خویش همه را نا دیده گرفته، از ایشان تقاضاء به عمل آوردند که هنوز هم میتوانند با این قاموس همکاری کنند. زیرا ما همه میدانیم که این کار، کار ملی و همگانی است و هر هموطن ما که

د پانوی شمیره: له ۴ تره

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلپکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولی

خواسته باشد و علاقه داشته باشد، می تواند با ما همکاری کند. به هر حال این بار باز هم این محترمین صدا بلند نکردند و عکس العمل نشان ندادند. خوب به همکاران تیم کاری «قاموس کبیر افغانستان» فرق نمی کند، امروز اگر یک تعداد کثیری از لغات جمع آوری شده، شامل لغتنامه گردیده است، کار یک یا دو نفر نبوده بلکه این تیم افراد دلسوز کاری خویش را دارد و امید هم می رود که همان گونه که تعداد همکاران رو به ازدیاد است، هنوز هم زیاد تر شده و کارها را سرعت بیشتر ببخشند. اما اگر از تبصره های بی مورد و مسایل گذشته بگذریم و قبول کنیم که این شانه خالی کردن ها صرف یک بهانه است، هنوز هم دیر نشده، برای افغانستان که یک کشور تقریباً سی و شش میلیونی یا بیش و یا کم است، صرف نظر از افغان های برونمرزی، یک جلد قاموس واحد ابداً کفایت نخواهد کرد، ما همه شاهدیم که ایران دارای ده ها فرهنگ و یا قاموس زبان است، به نام های مختلف (فرهنگ عمید، دهخدا، واژه یاب، فرهنگ فارسی به فارسی، و... و... و...) پس می بینیم که ما هم میتوانیم به تعداد زیاد ازین فرهنگ ها و یا قاموس ها داشته باشیم. از ده ها جلد قاموس که بگذریم و به دو جلد کفایت کنیم، بسم الله، الله و اکبر اگر هدف این محترمین واقعاً آن زمان و این زمان ایجاد یک قاموس بوده و یا هنوز هم است و توانایی پیشبرد آنرا در خود می بینند، بفرمایند و فرهنگ دلخواه خودشان را آغاز نمایند به هر نامی که خودشان علاقه مند آن اند. فرهنگ سدید و یا فرهنگ هاشم و یا فرهنگ معروفی یا احمد و یا محمود. ما قول میدهیم که بالای اسم فرهنگ شان طنزی هم نمی نویسیم. الحمد لله ما این نزاکت ها را به حد کافی میدانیم. مطمئنیم که احدی هم نمی تواند و نمی خواهد که سد راه شان گردد و یا با این کار شان ممانعت نماید.

نوت: یک عده از هموطنان ما در یکی دوتا از نوشته های شان به شکل بسیار کنایه آمیز ابراز داشته بودند که "ما با بی صبری منتظر هستیم که این قاموس چه زمانی بیرون داده می شود تا به ما مضمونی برای انتقاد و مسخره گری پیدا شود" مژده ما برای این بزرگوان این است که ما بعد از تکمیل مرحله نخستین کاری پروژه، کرده های خود را قبل از دوره وسطی و تکمیلی، به طور امتحانی که در بالا شرح داده شد، به دسترس تمام هموطنان خود گذاشته، از آنها تقاضا خواهیم کرد تا قاموس را به طور دیجیتال استفاده نموده، مشکلات، سهولت، خوبی و خرابی آنرا با ما شریک ساخته، ما را برای بهبود کارها، راهنمایی های لازم را از اندوخته ها و تجارب دهند و پیشرفت جدی کار را سرعت و پختگی ببخشند. ما آمادگی فوق العاده داریم برای شاید انتقادات بسیار مسخره و تخریب کننده بعضی ها، اما طوری که همه میدانند و درین اواخر شاهد همه ای این حسادت ها و تخریب ها و مخالفت ها هستند، ما به زور و توکل خدا بیم و هراسی از آن ها نداریم و تا رمق در تن است برای انجام موفق این اقدام و هدف خود به پیش خواهیم رفت. ناگفته نباید گذاشت که هر نوع اصلاح کاری و پیشنهاد خوب و سازنده که برای بهبود قاموس به ما میرسد به نام همان شخص در بخش معلوماتی پروژه درج و ثبت خواهد شد.

پایان

د پانو شمیره: له ۵ تره

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلپیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکي په خير و لولئ